

Zaštita vazduha

Oblast 1. Institucionalni i infrastrukturni kapaciteti JLS za zaštitu vazduha

Prema odredbama Zakona o zaštiti vazduha (član 9.) jedinica lokalne samouprave, u okviru svoje nadležnosti, obezbeđuje monitoring kvaliteta vazduha. Za potrebe monitoringa kvaliteta vazduha i prikupljanja podataka organi Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave u okviru svojih nadležnosti obezbeđuju merne stanice i merna mesta, kontinualno ili povremeno uzimanje uzoraka zagađujućih materija na fiksnim lokacijama ili na mestima koja nisu obuhvaćena mrežom monitoringa kvaliteta vazduha, obradu i proveru podataka dobijenih merenjem ili uzimanjem uzoraka. Lokalne stanice za monitoring kvaliteta vazduha deo su sistema monitoringa kvaliteta vazduha.

Prema članu 15. Zakona o zaštiti vazduha lokalnu mrežu mernih stanica i/ili mernih mesta uspostavlja jedinica lokalne samouprave za potrebe praćenja kvaliteta vazduha. Lokalnu mrežu čine dopunske merne stanice i/ili merna mesta koje nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave određuju na osnovu merenja ili postupaka procene za zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima. Monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obavlja se prema programu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave. Ministarstvo daje saglasnost na program kojim se uspostavlja lokalna mreža. Jedinica lokalne samouprave u budžetu obezbeđuje sredstva za monitoring.

U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi (član 20.) opština se stara o zaštiti životne sredine. U skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine (član 109.) jedinica lokalne samouprave vrši inspekcijski nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom i propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Članom 7. Uredbe o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha utvrđeno je da se nivo zagađenosti vazduha prati merenjem koncentracija za sumpor dioksid (SO₂), azot dioksid (NO₂) i okside azota (NO_x), suspendovane čestice (PM₁₀, PM_{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, prizemni ozon, arsen, kadmijum, živu, nikl i benzo(a)piren. Alergeni polen, posebno polen ambrozije predstavlja značajan izvor zagađenja vazduha u lokalnim sredinama. Kada je u pitanju zaštita vegetacije Zakon predviđa merenje kritičnog nivoa sumpor dioksida i oksida azota. Koncentracije opasne po zdravlje ljudi za utvrđuju se za sumpor dioksid, azot dioksid i prizemni ozon.

Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha utvrđena je minimalna raspoloživost podatka od 90% za fiksna merenja za sumpor dioksid, azot dioksid i oksidi azota, ugljen monoksid i suspendovane čestice.

Podaci iz lokalne mreže za monitoring se dostavljaju Agenciji za zaštitu životne sredine putem redovnih godišnjih izveštaja.

JLS sprovodi inspekcijski nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Indikator 1.1.

JLS usvaja program kontrole kvaliteta vazduha i ima razvijenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha (SO₂, NO₂, PM₁₀ (PM_{2.5}), prizemni ozon, CO, teški metali)¹

¹ Merne stanice u lokalnoj mreži mogu biti u sistemu zavoda za javno zdravlje ili drugog akreditovanog pravnog lica (npr. Institut za rudarstvo i metalurgiju Bor)

Način prikazivanja i vrednovanja indikatora
<p>Neprihvatljivo 1.1. JLS nema (nije izradila i usvojila) program kontrole kvaliteta vazduha i nije uspostavljena lokalna mreže za monitoring kvaliteta vazduha; ne postoje merne stanice niti uzimanje uzoraka zagađujućih materija (SO₂, NO₂, oksidi azota, PM₁₀, prizemni ozon i CO);</p> <p>Ispod zakonskog minimuma 1.1. postoji program kontrole kvaliteta vazduha i utvrđena su mesta mernih stanica/uzimanje uzoraka zagađujućih materija za SO₂, NO₂, okside azota, PM₁₀, prizemni ozon i CO ali program nije usvojen za tekuću kalendarsku godinu; ne postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja</p> <p>U skladu sa zakonom 1.1 postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice za SO₂, NO₂, PM₁₀, prizemni ozon i CO; postoji nepotpun dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja (nedostaju fotografije ili mapa ili se ne vrši redovni pregled mernih mesta); minimalna raspoloživost podatka za fiksna merenja za sumpor dioksid, okside azota i suspendovane čestice je 90%.</p> <p>Iznad standarda 1.1. postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzrokovanje za SO₂, NO₂ i okside azota, PM₁₀, PM_{2.5}, prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja i vrši se redovni pregled mernih mesta; program kontrole kvaliteta vazduha je dostupan na veb sajtu JLS i lako dostupan; minimalna raspoloživost podatka za fiksna merenja za sumpor dioksid (SO₂), azot dioksid (NO₂) i okside azota (NO_x), suspendovane čestice (PM₁₀, PM_{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, prizemni ozon, arsen, kadmijum, živu, nikl i benzo(a)piren je iznad 90%.</p>
Indikator 1.2.
<p>JLS je obezbedila sredstva za monitoring kvaliteta vazduha u lokalnom budžetu</p>
<p>Neprihvatljivo 1.2. u budžetu JLS (2018-2020) nisu obezbeđena sredstva za monitoring kvaliteta vazduha²;</p> <p>Ispod zakonskog minimuma 1.2. obezbeđena su sredstva ali ne za celu kalendarsku godinu i/ili sredstva nisu dovoljna za sprovođenje monitoringa (uključujući i sredstva za održavanje mernih stanica)</p> <p>U skladu sa zakonom – 1.2. obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa tokom kalendarske godine za SO₂, NO₂, PM₁₀, prizemni ozon i CO</p> <p>Iznad standarda 1.2. obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa za SO₂, NO₂ i okside azota, PM₁₀, PM_{2.5}, prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); u programskom delu budžeta jesu utvrđeni indikatori za merenje ostvarenja ciljeva u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha</p>
Indikator 1.3.
<p>JLS je sprovela javnu nabavku/imenovala pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha</p>

² JLS usvaja Program korišćenja budžetskog fonda za zaštitu životne sredine u kome se predviđaju sredstva za monitoring kvaliteta vazduha. Ukoliko JLS nije usvojila Program korišćenja budžetskog fonda podatke o izvorima finansiranja treba potražiti u budžetu, u okviru Programa 6: Zaštita životne sredine (pogledati Uputstvo za izradu programskog budžeta Ministarstva finansija)

Neprihvatljivo 1.3. javna nabavka nije sprovedena (ili je sprovedena sa više od 6 meseci nakon početka godine) ili nije određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže)

Ispod zakonskog minimuma 1.3. javna nabavka je sprovedena sa zakašnjenjem više od 3 meseca

U skladu sa zakonom 1.3. javna nabavka je sprovedena najkasnije do 31. marta za tekuću godinu ili je određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže) koje ima odgovarajuću akreditaciju

Iznad standarda 1.3. javna nabavka je sprovedena blagovremeno, angažovano je pravno lice sa odgovarajućom akreditacijom i obezbeđena su sredstva za monitoring SO₂, NO₂ i okside azota, PM₁₀, PM_{2.5}, prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa) u poslednje tri godine (i duže)

Indikator 1.4.

JLS sprovodi redovan inspekcijski nadzor nad zagađivačima u svojoj nadležnosti

Neprihvatljivo 1.4. u planu inspekcijskog nadzora JLS nije predviđen nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za izgradnju, odnosno upotrebnu dozvolu³ i/ili nije predviđena kontrola da li je izvor zagađivanja projektovan, izgrađen i korišćen tako da se poštuju emisije zagađujućih materija u vazduh propisane za dato postrojenje ili aktivnost; nadzor je predviđen nad manje od 50% objekata; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor nije preduzimao mere

Ispod zakonskog minimuma 1.4. u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 50%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao blage mere koje nisu u skladu sa utvrđenim neregularnostima (npr. izricao novčane kazne u slučajevima kada je trebalo sprovesti strožije mere)

U skladu sa zakonom 1.4. u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 70%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere koje nisu ispunjene ili nisu ispunjene blagovremeno; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere

Iznad standarda – 1.4. u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i plan je ispunjen u potpunosti; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere i podnosio prekršajne ili krivične prijave; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere; inspekcija je kontrolisala da li su operateri obezbedili propisana merenja emisija i da li vode evidenciju

Oblast 1: Način prikupljanja podataka

JLS izrađuje program kontrole kvaliteta vazduha, utvrđuje broj i mesto mernih stanica u lokalnoj mreži. Program se objavljuje u službenom glasilu. Radi lakšeg prikupljanja podataka može se prethodno obaviti razgovor sa lokalnim službenicima i utvrditi u kom broju službenog glasila je program objavljen i tražiti program na uvid. Ukoliko to nije moguće program je javni dokument i može se tražiti na osnovu zahteva za pristup informacijama od javnog značaja.

³ Pravilnikom o metodologiji za izradu nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, kao i metodologiji za vrste, načine i rokove prikupljanja podataka ("Sl. glasnik RS", br. 91/2010, 10/2013 i 98/2016) utvrđena je lista 2. objekata za izveštavanje za lokalni registar izvora zagađivanja

Isto važi i za program korišćenja sredstava iz budžetskog fonda za zaštitu životne sredine.

Budžet JLS sadrži informacije o prihodima i rashodima. JLS usvaja program za trošenje sredstava iz budžetskog fonda za zaštitu životne sredine. Ovi podaci se mogu naći i u informatoru o radu JLS.

Podaci o javnim nabavkama su javno dostupni i plan javnih nabavki se objavljuje u centralnom registru javnih nabavki. U istom registru se objavljuju i pozivi za javne nabavke kao i zaključeni ugovori.

Inspeksijske službe izrađuju godišnje planove inspeksijskog nadzora i izveštaje o realizaciji plana. O svakom inspeksijskom nadzoru postoji zapisnik koji je javno dostupan dokument.

Oblast 2. Izrada planova kvaliteta vazduha

U skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha (član 31.) planovi kvaliteta vazduha usvajaju se u zonama i aglomeracijama u kojima je vazduh treće kategorije, odnosno kada zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet životne sredine ili postoji stalno zagađenje vazduha na određenom prostoru.

Kratkoročni akcioni planovi za zaštitu vazduha se donose (član 33.) u slučaju da:

- postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u vazduhu prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi;
- postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi;
- postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrednosti za pojedine zagađujuće materije.

Indikator 2.1.

JLS ima usvojen važeći plan kvaliteta vazduha

Neprihvatljivo 2.1. JLS nije izradila (nije usvojila) plan kvaliteta vazduha u periodu 2015 – 2020. iako je vazduh ocenjen kao prekomerno zagađen (III kategorija) ili zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju

Ispod zakonskog minimuma 2.1. JLS je izradila plan koji nije usvojen ili se plan ne primenjuje (ispod 50% ostvarenosti plana); plan ne sadrži specifične ciljeve za unapređenje kvaliteta vazduha

U skladu sa zakonom 2.1. JLS ima usvojen plan kvaliteta vazduha JLS ali nisu postignuti svi zadati ciljevi;

Iznad standarda 2.1. JLS sprovodi plan kvaliteta vazduha koji je usvojen ili revidiran nakon 2015. godine; ostvareni su zadati ciljevi; plan kvaliteta vazduha je objavljen na veb sajtu JLS

Indikator 2.2.

Kvalitet predviđenih aktivnosti i mera u odnosu na postavljene ciljeve

Neprihvatljivo 2.2. JLS nije izradila plan kvaliteta vazduha; JLS nije identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materija čije emisije je potrebno smanjiti; nisu utvrđene mere i aktivnosti za smanjenje zagađenja vazduha

Ispod zakonskog minimuma 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene ali ne sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere ne daju rezultate (ne doprinose ostvarenju ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materije čije emisije je potrebno smanjiti ali bez preciznih kvantitativnih analiza o stanju kvaliteta vazduha, emisijama i koncentraciji zagađujućih materija

U skladu sa zakonom 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i većina mera sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne

institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju većine ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o emisijama i koncentraciji zagađujućih materija

Iznad standarda 2.2. mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju ciljeva čija se realizacija prati; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i predstavila podatke o emisijama i prekoračenjima koncentracija zagađujućih materija; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o koncentraciji zagađujućih materija, podaci se redovno ažuriraju i mere i aktivnosti iz plana se unapređuju kako bi bili ostvareni ciljevi

Indikator 2.3.

Usvajanje i sprovođenje kratkoročnih akcionih planova zaštite vazduha

Neprihvatljivo 2.3. JLS nije izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha iako postoje rizici od prekoračenja koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi; kratkoročni akcioni planovi nisu javno dostupni.

Ispod zakonskog minimuma 2.3. JLS je izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha ali plan nije usvojen ili nije pribavljena saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan ne sadrži odgovarajuće mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan nije dostupan na veb sajtu grada/opštine ali jeste na zahtev za pristup informacijama.

U skladu sa zakonom 2.3. JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha i pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.

Iznad standarda 2.3. JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha, pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; sprovodi se redovan monitoring i plan se revidira po potrebi; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.

Oblast 2. Način prikupljanja podataka

Odluku o izradi plana kvaliteta vazduha donosi veće jedinice lokalne samouprave a plan usvaja lokalna skupština. Odluke lokalne skupštine se objavljuju u službenom glasilu. Većina JLS objavljuje službeno glasilo na svom veb sajtu a službena glasila svakako moraju biti dostupna na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja. Do informacija se može doći i pregledom internet prezentacije JLS. Saglasnost na planove kvaliteta vazduha daje nadležno ministarstvo te se do podataka može doći i upućivanjem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja ministarstvu.

Oblast 3. Učešće i informisanje javnosti

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da podatke o kvalitetu vazduha i uzrocima zagađenja učini dostupnim javnosti i objavi u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na internetu. Zakon o zaštiti vazduha (član 65.) obavezuje nadležni organ da obaveštava druge organe i organizacije i javnost putem elektronskih i štampanih medija najmanje u jednom lokalnom listu na svakom od službenih jezika, kao i putem Interneta o kvalitetu vazduha, planovima, aktivnostima i merama, kao i o godišnjem izveštaju o svim zagađujućim materijama koje su obuhvaćene ovim zakonom. Uspešna javna politika zaštite vazduha na teritoriji JLS u velikoj meri zavisi od učestvovanja i doprinosa građana aktivnostima i merama čija je svrha sprečavanje, odnosno smanjenje zagađenja. U tom smislu stepen informisanosti i razumevanja problematike kao i funkcionalna saradnja nadležnih organa sa građanima u svakoj fazi izrade i sprovođenja aktivnosti i mera je u direktnoj vezi sa ostvarljivošću javne politike i samim tim stanjem kvaliteta vazduha.

Indikator 3.1.

Učešće javnosti u izradi planova kvaliteta vazduha

Neprihvatljivo 3.1. planovi kvaliteta vazduha izrađeni su bez učešća javnosti

Ispod zakonskog minimuma 3.1. javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana ali primedbe javnosti nisu uzete u obzir prilikom usvajanja plana

U skladu sa zakonom 3.1. objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava.

Iznad standarda 3.1. objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javni uvid je trajao najmanje 30 dana; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava; primedbe javnosti su uticale na sadržaj plana.

Indikator 3.2.

Redovnost i kvalitet informacija o stanju kvaliteta vazduha i obaveštavanje javnosti

Neprihvatljivo 3.2. JLS ne obaveštava javnost o stanju kvaliteta vazduha putem štampanih i elektronskih medija i ne obaveštava građane o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje mogu biti opasne po zdravlje ljudi; Nadležni organ JLS nije dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.); JLS nije objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.) i učinila ove informacije dostupnim javnosti

Ispod zakonskog minimuma 3.2. JLS obaveštava javnost samo o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje su opasne po zdravlje ljudi; JLS obaveštava javnost o prekoračenjima koncentracije zagađujućih materija koje su opasne po zdravlje ljudi i/li prekoračenjima dnevnih graničnih vrednosti sa zakašnjenjem od nekoliko dana; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine bar za jednu kalendarsku godinu (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.) bar za jednu kalendarsku godinu.

U skladu sa zakonom 3.2. JLS putem elektronskih i štampanih medija obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o planovima kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2018-2020.)

Iznad standarda – 3.2. JLS putem elektronskih i štampanih medija, i preko veb sajta grada/opštine, redovno obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o uspešnosti u realizaciji planova kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ redovno dostavlja informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine i redovno na svom veb sajtu objavljuje godišnji izveštaj i mesečne izveštaje o stanju kvaliteta vazduha; izveštaji sadrže podatke o

prekoračenjima graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija.

Indikator 3.3.

Jačanje javne svesti, edukacija i podrška građanima

Neprihvatljivo 3.3. JLS uopšte ne izdvaja sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha u periodu 2018-2020; informacije o stanju kvaliteta vazduha se ne objavljuju; izveštaji o stanju kvaliteta vazduha nisu dostupni na osnovu zahteva za pristup informacijama od javnog značaja; ne sprovode se kampanje za podizanje javne svesti o značaju zaštite vazduha

Ispod zakonskog minimuma 3.3. sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha obezbeđena su samo za jednu godinu ili nisu obezbeđena uopšte; informacije o stanju kvaliteta vazduha se objavljuju ali bez jasnih podataka o najvećim izvorima zagađivanja i prekoračenjima emisija ili se ne objavljuju

U skladu sa zakonom 3.3. U budžetu JLS (bar za 2019 i 2020.) izdvojena su sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha; JLS objavljuje informacije o stanju kvaliteta vazduha, bar na godišnjem nivou, sa podacima o prekoračenjima emisija; na veb sajtu grada/opštine dostupni su bar godišnji izveštaji o stanju kvaliteta vazduha

Iznad standarda 3.3. U periodu 2018-2020. JLS je redovno organizovala javne kampanje za unapređenje javne svesti o značaju zaštite vazduha, svake godine je obezbedila sredstva za finansiranje projekata udruženja sa ciljem unapređenja javne svesti i informisanosti građana o zaštiti vazduha; mesečni izveštaji o stanju kvaliteta vazduha su dostupni na veb sajtu grada/opštine; JLS je organizovala obuke za zaposlene u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha

Oblast 3. Način prikupljanja podataka

JLS bi trebalo da objavi javni poziv za učešće javnosti u procesu donošenja odluka, na svom veb sajtu i u medijima. Izveštaj o učešću javnosti je javno dostupan dokument.

O zagađenju koje može uticati na zdravlje ljudi i životnu sredinu JLS je dužna da izveštava na svom veb sajtu i putem medija. Informacije o monitoringu kvaliteta vazduha se dostavljaju Agenciji za zaštitu životne sredine, kroz godišnje izveštaje, a mesečni izveštaji bi trebalo da se objavljuju na veb sajtu opštine ili zavoda za javno zdravlje.

Svi izveštaji o emisijama predstavljaju informacije od javnog značaja.

Učešće javnosti se može proveriti i kroz anketu o opštem poznavanju oblasti, i propisanih aktivnosti građana na teritoriji JLS.

Pravni okvir za oblast Zaštita vazduha

Zakon o zaštiti vazduha („Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 10/2013)

Zakon o zaštiti životne sredine („Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011, 14/2016, 76/2018, 95/2018, 95/2018)

Zakon o lokalnoj samoupravi („Sl. glasnik RS", br. 129/2007, 83/2014, 101/2016, 47/2018)

Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. glasnik RS", br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013)

Pravilnik o sadržaju planova kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS" 21/2010)

Pravilnik o metodologiji za izradu nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, kao i metodologiji za vrste, načine i rokove prikupljanja podataka ("Sl. glasnik RS", br. 91/2010, 10/2013 i 98/2016)

